بەناوى خواى بەخشندەو میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بەناوی گەلەوە

بڕیار

ژمارە (٤) ساڵی ٢٠٠٨

یاسای ڕاژەو خانەنشینی پێشمەرگە (زێرەڤانی هەرێمی کوردستان))

بە پێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ ی هەموارکراو پێمان دراوەو، بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (٣٨) لە ٣٠ /٢٠٠٧/١٢ بڕیارماندا بە دەرکردنی:

یاسای ژمارە(٣٨)ی ساڵی ٢٠٠٧
یاسای ڕاژە و خانەنشینی پێشمەرگە (زێرەڤانی هەرێمی کوردستان)

دەروازەی یەکەم
زاراوەکان

ماددەی یەکەم:

یەکەم : هەرێم : هەرێمی کوردستان – عیراق.

دووەم : فەرماندەی گشتی : فەرماندەی گشتی هێزەکانی زێرەڤانی هەرێم.

سێیەم : حکومەتی هەرێم : حکومەتی هەرێمی کوردستان.

چوارەم : فەرماندەیی گشتی هێزەکانی پێشمەرگە (زێرەڤانی هەرێم): دەستەڵاتی باڵای پێکهاتەکانی هێزە چەکدارەکانی کوردستانە.

پێنجەم :هێزی پێشمەرگەی کوردستان (زێرەڤانی هەرێم): بریتی یە لە هەموو پێکهاتەکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان هەر لە سەربازەوە تاکو دەگاتە بەرزترین پلەی سەربازی.

شەشەم : وەزارەت : وەزارەتی پێشمەرگەی هەرێمی کوردستان.

حەوتەم : وەزیر : وەزیری پێشمەرگەی هەرێمی کوردستان.

هەشتەم :شۆڕش : قوناغێکە لە بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی کوردستان کە لە ١١ی ئەیلوولی ١٩٦١ەوە دەست پیدەکات.

نۆیەم : پێشمەرگە (زێرەڤانی هەرێم): ئەو کەسەیە بەشداریی لە شۆڕشی رزگاریخوازی کوردستاندا کردبێ بۆ بەدیهێنانی مافە دیموکراتی و نەتەوەییەکانی گەلی کوردستان و یاخود بچێتە پاڵ ریزەکانی هێزی پێشمەرگە (زێرەڤانی هەرێم).

دەیەم : خانەنشین : ئەو پێشمەرگەیە کە بە پێی حوکمەکانی ئەم یاسایە ماڤی خانەنشینی هەیە.

یازدەم : مووچەی خانەنشینی : ئەو مووچەیەیە کە بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە لە کاتی خانەنشینی بۆ پێشمەرگە خەرج دەکرێت.

دوازدەم : مووچە : مووچەی بنەڕەتی دوا مانگ کە پێشمەرگەی بەردەوام لە خزمەت بە پێی پلە و پایەکەی وەری دەگرێت .

سێزدەم : مووچەی تەواو : مووچە بە دەرماڵەوە.

چواردەم : ماڤ خانەنشینی : ئەو مافانەیە کە خانەنشین کراو یا میراتگرانی دەیان کەوی.

پازدەم : خزمەتی خانەنشینی: خزمەتی پێشمەرگە یاخود هەر خزمەتێکی تر کە دەشێ بخرێتە سەری بۆ مەبەستی خانەنشین کردن، ئەمەش بە پێی بڕیارێکی تایبەتی فەرماندەی گشتی هێزەکانی زێرەڤانی دەبێ.

شازدەم : خزمەتی پێشمەرگە : ئەو ماوەیەیە کە پێشمەرگە بەکردەنی لە ریزەکانی شۆڕش بەسەری بردبێ و ئەو خزمەتەی لە دوای شۆڕشدا لە پێکهاتەکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان بە پێی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەیباتە سەر.

حەڤدەم : پاشەنشین : میراتگری پێشمەرگەی خانەنشینە بە پێی حوکمەکانی (یاسای باری کەسیەتی).

هەژدەم : شایستە : ئەو کەسەیە کە شایستەی مووچەی خانەنشینیە دوای کۆچی دوایی پێشمەرگەی خانەنشین.

نۆزدەم : بێ سەروشوێن : ئەو پێشمەرگەیەکە بە هۆی ئەرکی پێشمەرگایەتی بێ سەروشوێن بووە و چارەنووسی دیار نییە.

بیستەم : دیل : ئەو پێشمەرگەیەکە بە دیل دەگیرێت لە لایەن لایەنێکی دەرەکی یاخود هەر لایەنێکی دیکەی دوژمن لە کاتی بەجێگەیاندنی خزمەت یا خود لە پێناوی دا.

بیست ویەکەم: دەستبە بە سەرکراو: ئەو پێشمەرگەیەیە کە لە لایەن لایەنێکی دەرەکی یان تیرورستی بە هۆی خزمەت یان لە پێناوی دا دەستبە سەر دەکرێ.

دەروازەی دووەم

راژەی ئەفسەران

بەشی یەکەم (دامەزراندن)

ماددەی دووەم:

یەکەم: دامەزراندن و رەزامەندنی دەربڕین لەسەر دەست لە کار کێشانەوە و خانەنشین کردن و گەڕاندنەوەی بۆ خزمەت لە پلەی ملازم بەرەوسەرەوە ، بە پیشنیازی وەزیری پێشمەرگە و بە رەزامەندنی

فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاراستنی هەرێم (زێرەڤانی) دەبێت یان ئەو کەسەی ئەو دەستەلاَتی پیّ دەدات.

دووەم : سەرۆك ئەرکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان و یاریدەدەرەکانی و فەرمانده‌ی فرقەکان و پایە سەربازییە تایبەتیەکان بە پێشنیازی فەرماندەیی گشتی هێزەکانی پاراستنی هەرێم و رەزامەندیی فەرماندەی گشتی دادەمەزرێن.

ماددەی سێیەم :

مەرجەکانی پێدانی پلەی ملازم لە هێزی پێشمەرگەی کوردستان (زێرەڤانی هەرێم) بەم شێوەیەی خوارەوە دەبیّ:

یەکەم : هاوولاَتی هەرێمی کوردستان بیّ.

دووەم : (٢٠) ساڵی تەمەنی تەواو کردبێت و لە (٢٦) ساڵیش زیاتر نەبێت.

سێیەم:خاوەن ئابڕوویەکی باش و رەوشتێکی بەرزبێت و لەسەر تاوانێك یان کەتنێکی ئابڕوو بەر حوکم نەدرابیّ .

چوارەم : دەرچووی یەکێك لە مانە بێت :

أ. یەکێك لە کۆلێجەکانی سەربازی.

ب. کۆلیج یا پەیمانگا بالاَکان بە مەرجێك ماوەی خوێندنەکە یان لە چوار ساڵ کەمتر نەبیّ.

ج. خولە تایبەتیەکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان.

پێنجەم: مەرجەکانی تەندروستیو توانای جەستەیی تێدا بێتە دی.

شەشەم: مەرجەکانی برگەی (دووەم وچوارەم)ی ئەم ماددەیە ئەو ئەفسەرانە ناگرێتەوە کە بەهۆی ئەوەی پێشمەرگەی تێکۆشەر بوون لە ریزەکانی بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردستان پلەی ئەفسەرییان پیّ بەخشراوە.

حەوتەم: دەرچووانی کۆلێژەکانی کۆمەڵەی پزیشکی و ئەندازیاریی لە کاتی خۆ بەخشکردنیان لە ڕیزەکانی پێشمەرگە(زێرەڤانی هەرێم) پلەی ملازمی یەکەمیان پێدەدریّ.

ماددەی چوارەم:

مووچەو سەرمووچەی ساڵانەی ئەفسەرەکان بە پێی یاسا دیاری دەکرێن.

بەشی دووەم

"پلەبەرزکردنەوە"

ماددەی پێنجەم:

پلەی ئەفسەرەکان بەپیّی ئەم مەرجانەی کە لەم یاسایە دا هاتوون بەرز دەکرێنەوە، دوای تەواوکردنی ماوەی دیاری کراوی خزمەتەکەیان لە پایەکەیاندا لە ریزەکانی هێزی پێشمەرگەی کـــــــــــوردستان وبەم

جۆرەی خوارەوە:

پایە	ماوەی پایە بەرزکردنەوە
مولازم	سێ ساڵ
مولازمی یەکەم	سێ ساڵ
نەقیب	چوار ساڵ
رائید	چوار ساڵ
موقەددەم	چوار ساڵ
عەقید	چوار ساڵ
عەمید	چوار ساڵ
لیوا	شەش ساڵ
فەریق	شەش ساڵ
فەریقی یەکەم	....

ماددەی شەشەم:

مەرجەکانی پلە بەرزکردنەوە و پێشخستن و سزاو مۆڵەتەکان، بە یاسا دیاری دەکرێن.

بەشی سێیەم

خزمەتی پێشمەرگە(زێرەڤانی هەرێم)ی خۆبەخش

ماددەی حەفتەم:

یەکەم :پێشمەرگەی خۆبەخشکەر ئەو کەسە خۆبەخشەیە کە لە نێوان پلەی پێشمەرگە تا جێگری ئەفسەری پلە نایاب، ڕاژەی پێشمەرگایەتی کردۆتە پیشە بۆ ماوەیەکی دیارکراو.

دووەم :دامەزراندن و پلەپێدان و گواستنەوەی پێشمەرگە لە سنفێکەوە بۆ سنفێکی ترو کۆتایی هێنان بە خزمەتەکەی و خانەنشین کردنی یاخود گەڕاندنەوەی بۆ خزمەت ، بە پێی پێرەوێك و بەفەرمانی وەزیر یا ئەوەی دەسەلاتی پیدەدات دەبێت.

ماددەی هەشتەم:

مەرجەکانی وەرگرتنی پێشمەرگەی خۆبەخش ئەمانەی خوارەوەن:

یەکەم: دەبێ لە هاووڵاتیانی هەرێمی کوردستان بێت.

دووەم: تەمەنی لە (١٨) ساڵ کەمتر نەبێ.

سێیەم: تەمەنی لە (٢٥) ساڵ زیاتر نەبێت بۆ سنفە فەنیەکان و لە (٣٠) ســاڵیش تێپەڕ نەکات بۆ سنفەکانی تر.

چوارەم: خوورەوشتێکی بەرزو ناوبانگی باشی هەبێت و بەهیچ تاوانێك یان کەتنێکی ئابڕووبەر سزا نەدرابێت.

پێنجەم: ساڵی شەشەمی لە قۆناغی خوێندنی بنەڕەتی تەواو کردبێت.

ماددەی نۆیەم:

یەکەم: پلەوپایەکانی پێشمەرگەی خۆبەخش بەم شێوەیەی خوارەوە دەبێت:

أ- جێگری ئەفسەر پلە نایاب.

ب- جێگری ئەفسەر پلە یەك.

ج- جێگری ئەفسەر پلە دوو.

د- جێگری ئەفسەر پلە سێ.

هـ- جێگری ئەفسەر پلە چوار.

و- جێگری ئەفسەر پلە پێنج.

ز- جێگری ئەفسەر پلە شەش.

ح- جێگری ئەفسەر پلە حەوت.

گ- جێگری ئەفسەر پلە هەشت.

ی- رئیس عورەفا.

ك- عەریف.

ل- جێگری عەریف.

م- سەربازی یەکەم.

ن- سەرباز.

دووەم: مووچەو سەرمووچەی ساڵانەی پێشمەرگەی خۆبەخش بە یاسا دیاری دەکرێ.

ماددەی دەیەم:

یەکەم: خزمەتی پێشمەرگە لە ریزەکانی بزووتنەوەی رزگاریخوازیی کوردستان یان لە ریزەکانی پێشمەرگەی کوردستان بەر لە دەرچوونی ئەم یاسایە بە خزمەت بۆ هەموو مەبەستەکانی خانەنشینی و سەرمووچەی و پلەپێدان و بەرزکردنەوە و مۆڵەت بۆ ئەوانەی بەردەوامن لە خزمەت دادەنرێ بە مەرجێك خزمەتەکەیان لەلایەن فەرماندەی گشتی پەسند دەکرێ و لەلایەن وەزارەتی پێشمەرگەوە حیساب دەکرێ.

دووەم : ماوەی ئەو خزمەتەی کە پێشمەرگە پێشی ١٩٩١/٣/٥ یان ئەوەی لە مەیدانی جەنگدا یـــــاخود لە

ناوچەی جم وجۆلی سەربازی بەسەری بردبێ کە هێزەکان و کەرتە هاوبەشەکان بە فەرمانی وەزیر دەست نیشان دەکرێن بە خزمەتێکی دوو چەندانە بۆ مەبەستی خانەنشینی بۆ حیساب دەکرێ.

ماددەی یازدەهەم:

ئەگەر پێشمەرگەیەك دامەزرا یا گۆیزرایەوە بۆ وەزیفەیەکی تر، مافی ئەوەی هەیە خزمەتەکەی بخاتە سەروەزیفە نوێیەکەی بۆ هەموو مەبەستەکان و پێچەوانەی ئەمەش قەبوول ناکری تەنیا لە حاڵەتی خانەنشین کردنی نەبێ و ئەمەش بە پێی یاسا دەبێت.

ماددەی دوازدەم:

یەکەم:وەزیر بۆی هەیە بە رەزامەندیی فەرماندەی گشتی یا ئەوەی دەستەلاتی پێ دەدات، گرێبەست لەگەڵ ئارەزوومەندانی خۆبەخش کردندا بکات بۆ کارکردن وەك ئەفسەر لەناو هێزەکانی پێشمەرگە (زێرەڤانی هەرێم) لە کاتی پێویستی و بەپێی پێویستی و پسپۆڕی.

دووەم:لەسەر پێشنیاری وەزیر وبەرەزامەندی فەرماندەی گشتی پایە دەدرێتە ئەوانەی حوکمی برگەی (یەکەم) ی سەرەوە دەیان گرێتەوە.

ماددەی سێزدەم:

یەکەم: ماوەی گرێبەستی بۆ ئەفسەران (١٠) دە ساڵە ودەشێ بە رەزامەندیی وەزیر (٣) سێ ساڵ بۆ هەرجارێك درێژ بکرێتەوە.

دووەم: ئەفسەر لە خزمەتی پێشمەرگە (زێرەڤانی هەرێم) دوای تەواوکردنی ماوەی گرێبەستەکەی کار کەنار دەکرێ.

سێیەم: وزیر بۆی هەیە ماوەی گریبەستی ئەوانەی حوکمەکانی برگەی (یەکەم) لەم ماددەیەدا دەیان گرێتەوە لە حالەتی جەنگ و باری نا کاوی و جاڕدانی شەڕ درێژبکاتەوە.

مادەی چواردەم:

فەرماندەی گشتی لەسەر پێشنیاری وەزیـر بـۆی هەیـە گرێبەسـتی ئەفـسەر هەڵوەشـێنێتەوە ئەگـەر دەرکەوت پابەند نیە بە دابونەریت ودیسپلینی خزمەتی پێشمەرگە (زێرەڤانی هەرێم)، ئەمەش لەسەر بڕیاری ئەنجومەنی لێکۆڵینەوەکە بۆ ئەم مەبەستەو پێك هاتبێت لەسەر راسپاردەی بەرپرسەکانی بە زنجیرەی بەرپرسیەتی.

مادەی پازدەم:

یەکەم:دەکرێ ئەفسەر ئینتیداب بکرێ بە رەزامەندی فەرماندەی گشتی بۆ خزمەتکردن لە دەرەوەی (پێشمەرگایەتی - زێرەڤانی هەرێم) بۆ ماوەیەك لە (٣) سێ ساڵ ڕەت نەکات و قابیلی درێژکردنەوەیە بۆ یەك جار.

دووەم:دەشێ خۆبەخش بەرەزامەندی وەزیر ئینتیداب بکرێ بۆ دەرەوەی (پێشمەرگایەتی- زێرەڤانی هەرێم) بۆ ماوەیەك لە (٣)سێ ساڵ ڕەت نەکات و قابیلی درێژکردنەوەیە بۆ یەك جار.

سێیەم:(پێشمەرگە . زێرەڤانی هەرێم)ی ئینتیدابکراو دەگەڕێتەوە بۆ وەزیفەی(پێشمەرگایەتی = زێرەڤانی هەرێم) دوای تەواوبوونی ماوەی ئینتیدابەکەی یاخود لە کاتێك پێویستیان پێی بێت.

ماددەی شازدەم:

یەکەم:ماوەی خزمەتکردنی (پێشمەرگە – زێرەڤانی هەرێم)ی ئینتیدابکراو بۆ دەرەوەی ریزەکانی (پێشمەرگە . زێرەڤانی هەرێم) بە خزمەتی سەربازی دەژمێردری و لە کاتی بوونی مەرجی بەرزکردنەوە و شایانی ئەو بەرزکردنەوەیە بێت، بەرز دەکرێتەوە.

دووەم:مووچە ودەرماڵەی(پێشمەرگە . زێرەڤانی هەرێم)ی ئینتیدابکراو لەو لایەنە دەدرێ کە بۆی ئینتیدابکراوە ولە کاتی ئەو ئینتیداب کردنەدا حوکمە گشتییەکانی ئینتدابی بە سەردا دەسەپێنرێ.

ماددەی حەڤدەم:

وەزیر بۆی هەیە ئەفسەر بخاتە سەر نیوە مووچە بۆ ماوەیەکی دیاریکراو لەسەر یەکێك لەم هۆیانەی خوارەوە:

یەکەم: گەر بەد ڕەوشت بوو بەپێی ئەو راپۆرتانەی بەرپرسەکانی بە زنجیرە لەسەریان نووسیوە.

دووەم:گەر نەیتوانی کارەکانی لە بەر بێ شیاوی جێبەجێ بکات ئەمەش بە پێی ئەو ڕاپۆرتانە دەبێ کە بەرپرسانی بە زنجیرە لەسەری بەرزدەکەنەوە.

سێیەم: سەرنەکەوتنی لە یەکێك لە دەورە حەتمیەکان یان بنەرەتیەکان لە سنفەکەی خۆیدا.

مادەی هەژدەم:

ئەفسەری خراوە سەر لیستی نیوە مووچە، لە رۆژی خستنە سەر لیستی نیوە مووچەوە ئەو مووچەیەی پێدەدرێ و دەبێ مل کەچی یاسا و فەرمانە سەربازییەکان بێت.

مادەی نۆزدەهەم:

ئەگەر ئەفسەر لەبەر بەدرەوشتی یان لەبەر بێ توانایی بە پێی بڕگەکانی (یەکەم و دووەم) لە ماددەی حەڤدەم لەم یاسایە خرایە سەر لیستی نیوەمووچەیی، ماوەی مانەوەی لە لیستی نیوەمووچەیی لە ماوەی خزمەتەکەی دەردەکرێ لە جاری یەکەم و دوو چەندانەیشی لی دەردەکرێ لە جاری دووەم و لە جاری سێیەمیش خانەنشین دەکرێ.

ماددەی بیستەم:

یەکەم:ئیمام لە (پێشمەرگە . زێرەڤان) دادەمەزرێ وپلەی خۆی پێدەدرێ وبەرزدەکرێتەوە وخانەنشین دەکرێ و بۆ خزمەت دەگەڕێنریتەوە و وازهێنانیشی بە بریاری وەزیر لی قەبووڵ دەکرێ.

دووەم:هەمان ئەوحوکمە یاساییانە ئیمام دەگرێتەوە کە بەسەر ئەفسەری هاوشێوەی لە مووچە دا پیادە دەکرێت، مەگەر دەقێکی تایبەتی یاسا هەبێت.

ماددەی بیست ویەکەم:

مەرجە ئەوەی بە (ئیمام) دامەزرێ هەمان مەرجەکانی کە لە مـــــــاددەی سێیەم لەم یـــاسایەدا هـــاتوون

تێدابێ، بەدەر لە بڕگەی (چوارەم)ی و دەبێ بڕوانامەی بەرایی زانکۆی لە زانستەکانی شەریعەت یا ئایین یا هاوشێوەکانیدا هەبێت.

ماددەی بیست ودووەم:

ئەمانەی خوارەوە بە ڕێنمایی وەزیر دیاری دەکرێن:

یەکەم: پلەی ئیمام و مووچەو سەرمووچەی ساڵانەی و بەرزکردنەوەی.

دووەم: ئەرکەکانی ئیمام و بەرگ و نیشانەکانی.

ماددەی بیست وسێیەم:

ئەو ئافرەتانەی لە ریزەکانی هێزی(پێشمەرگە – زێرەڤانی هەرێم)خزمەت دەکەن مووچەی تەواو و هەموو ئەو دەرماڵانەیان لە کاتی منداڵ بوون و لە ماوەی مۆڵەتی دایکایەتی پێ دەدرێ.

بەشی چوارەم

ماددەی بیست وچوارەم:

مەرجەکانی پلە پێدان و بەرزکردنەوەو سزادان و مۆڵەت و کاروبارەکانی تر بۆ پلەدارەکان بە یاسا دیار دەکرێت.

دەروازەی سێیەم

خانەنشینی

بەشی یەکەم (خانەنشین کردن)

ماددەی بیست و پێنجەم:

پێشمەرگە لەم حاڵەتانە خانەنشین دەکرێ:

یەکەم: بەپێی تەمەن و ئەم خشتەیەی خوارەوە.

پـــــایــــــه	تـــــەمــــەن
فەریقی یەکەم/ فەریق	٦٣ شەست وسێ ساڵ
لیوا.	٦٠ شەست ساڵ
عەمید.	٥٨ پەنجاو هەشت ساڵ
عەقید.	٥٥ پەنجاو پێنج ساڵ
موقەددەم	٥٣ پەنجاو سێ ساڵ
رائید– نەقیب	٤٩ چل ونۆ ساڵ
مولازم– مولازمی یەکەم	٤٥ چل وپێنج ساڵ
لە جێگری عەریفەوە تا جێگری ئەفسەری فەننی	٥٥ پەنجاو پێنج ساڵ

له جێگری عەریفەوە تا جێگری ئەفسەر ٥٠ پەنجا ساڵ
سەرباز تا سەربازی یەکەم ٤٥ چل وپێنج ساڵ
دووەم: ئیمام لە کاتی تەواوکردنی شەست ساڵی تەمەنی خانەنشین دەکرێ.
سێیەم:لە کاتی تووشبوونی بە نەخۆشیەك رێ لە بەردەوامبوونی لە خزمەتەکەی بگرێ، ئەمەش بەپێی راپۆرتێك دەبێت کە لەلایەن لیژنەیەکی پزیشکی پسپۆڕەوە دەرچووبێت.

ماددەی بیست و شەشەم:

بۆ سەرکردایەتی گشتی زێرەڤانی هەرێم یان ئەوەی دەستەڵاتی پێ دەدات هەیە پێشمەرگە خانەنشین بکات لەم حاڵەتانەی خوارەوە:

یەکەم: ئەگەر لە میلاك زیاد بوو.

دووەم: ئەگەر دەرکەوت بێ توانایە لە خزمەتەکەی.

سێیەم: پابەند نەبوونی بە دابو نەریت وپرەنسیپەکانی پێشمەرگە.

بەشی دووەم (مافەکانی خانەنشین)

ماددەی بیست و حەوتەم:

یەکەم: پێشمەرگە بۆی هەیە داوا بکات خانەنشین بکرێت ئەگەر خزمەتەکەی لە (١٥)ساڵ کەمتر نەبوو، بە مەرجێك لە ریزەکانی هێزی پێشمەرگەدا تۆمارکرابی و بەرەزامەندیی وەزیری پێشمەرگەبێ.
دووەم: ئەگەر پێشمەرگە خانەنشین کراو خزمەتەکەی لە (١٥)ساڵ کەمتر بوو ئەوا پاداشتێکی بۆ خەرج دەکرێ بە رێژەی (٢٠٠٪)بەپێی دواهووچەی بۆ هەر ساڵێك لە ساڵەکانی خزمەتەکەی.

ماددەی بیست و هەشتەم:

یەکەم: پێشمەرگە بۆی هەیە داوای خانەنشینی بکات ئەگەر خزمەتەکەی لە (١٥)ساڵ کەمتر نەبێ بە مەرجێك ناوی لە هێزی پێشمەرگەی کوردستان تۆمار کرابێ و وەزیری پێشمەرگە پەسندی کردبێ لەسەر بنچینەی دواهووچەی کە وەری دەگرت یان مووچەی پایەکەی کە بەپێی ئەوەوە خانەنشین کراوەو جارانی ژمارەی مانگەکانی خزمەتی خانەنشینی دەکرێ و دابەشی ٢٦٠ دەکرێت.
دووەم: دەرماڵەی هاوسەری ومنداڵان (٥٠٠٠٠)پەنجا هەزار دینار بۆ هاوسەرو (٢٥٠٠٠)بیست هەزاریش بۆ هەریەك لە منداڵەکانی تاکو رادەی (٥)پێنج منداڵ.
سێیەم: بۆ مەبەستی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی برگەی (یەکەم)لەم ماددەیەدا کەرتی مانگ بە مانگی تەواو وکەرتی ساڵیش بە ساڵی تەواو دادەندرێ.
چوارەم: مووچەی خانەنشین لە هەموو حاڵەتێکدا لە دواهووچەی کە لە کاتی خزمەتدا وەری دەگرت تێپەڕناکات.

ماددەی بیست و نۆیەم:

یەکەم: ئەگەر پێشمەرگە خانەنشین کرا یاخود بە خانەنشین کراو داندرا، پاداشتی کۆتایی خزمەتەکەی بەم جۆرە بۆ خەرج دەکرێ:

أ- تەواوی مووچەی ساڵێکی ئەگەر خزمەتی خانەنشینیەکەی بەر لە مێژووی ١٩٩١/٣/٥لە (١٥)ساڵ کەمتر نەبوو.

ب- تەواوی مووچەی ساڵێکی ئەگەر خزمەتەکەی لە بیست ساڵ کەمتر نەبوو.

دووەم:جگە لەوانەی لە بڕگەکانی (أ، ب)لە (یەکەم)ی سەرەوەی ئەم ماددەیەدا هاتووە، پاداشتێك بە خانەنشین دەدەرێ کە بڕی مووچەی دوایین شەش مانگی بێ لەو کاتەی کە لە خزمەتدا بووە.

ماددەی سییەم:

ئەگەر پێشمەرگە یا خانەنشین کۆچی دوایی کرد، هەموو مافەکانی خانەنشینی و دەرماڵەکانی خێزانی و ئەو مافانەی کە دەیکەوێ لە ئەنجامی خزمەتەکانی بۆ پاشەنشینەکانی دەبێ هەروەکو لەم یاسایەدا دیاری کراوە.

ماددەی سی ویەکەم:

مافەکانی خانەنشینی لە ڕۆژی دەستهەڵگرتن لەکار یان مردنەوە خەرج دەکرێت، ئەگەر داواکارییەکە لە ماوەی پتر لە (٣) سێ ساڵدا دوا کەوت، ئەو کات لە ڕۆژی پێشکەش کردنی داواکەوە خەرج دەکرێت، ئەگەر دواکەوتنەکە بە بیانوویەکی ڕەوا نەبوو.

ماددەی سی ودووەم:

ئەگەر خانەنشین لە وەزیفەیەکی دیکەدا دامەزرا، ماف ئەوەی هەیە لە نێوان مووچەی خانەنشینی و مووچەی وەزیفی کامیان بۆی باشترە یەکێکیان هەڵبژێرێت.

بەشی سێیەم
بێ سەرو شوێن و دەستبەرکراو

ماددەی سی و سێیەم:

یەکەم: لە حاڵەتی بێ سەرو شوێن بوون و دەستبەسەر کردنی پێشمەرگە، مووچەکەی بە تەواوی بۆ میراتگرانی شەرعی خەرج دەکرێ تا گەڕانەوەی یان ساغبوونەوەی مردنی.

دووەم: مافەکانی خانەنشینی دەدرێتە پاشینەی پێشمەرگەی بێ سەرو شوێن یا دەستبەسەرکراو لەم حاڵەتانەی خوارەوە:

أ- لە ڕۆژی ساغبوونەوەی مردنی.

ب- دوای تێپەڕبوونی (٢)دوو ساڵ بەسەر بێ سەرو شوێن بوونی یا دەستبەسەر کردنی ئەگەر مردنەکەی ساغ بووەوە.

ج-ئەوانـەی بڕگـەکانی (أ، ب)ی ئـەم ماددەیـە دەیانگرێتـەوە بـە شـەهید دادەنـرێن و دەخرێنـە سـەر وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوەکان.

سێیەم:ئەگەر سەلمێنرا بێ سەرو شوێن بوون و دەستبەسەر کردنی پێشمەرگە بەهۆی کەمتەرخەمی خۆی یا پابەند نەبوونی بە پرەنسیپەکانی پێشمەرگەوە بووبێ، ئەوا خانەنشین دەکرێ و رێکاری یاسایی دەرهەق وەردەگیرێ.

چوارەم:ماوەی بێ سەروشوێنەکەی یا دەستبەسەرەکەی بە خزمەت بۆی دەژمێردرێ، بە دەر لەوەی لە بڕگە(سێیەمی)ئەم ماددەیەدا هاتووە.

ماددەی سی وچوارەم:

پێشمەرگە(زێرەڤانی هەرێم) مافی خانەنشینی لەم حاڵەتانە خوارەوە پێدەدرێ:

یەکەم: مردنی لە کاتی خزمەت یاخود لە ئەنجامیدا ئەگەر خزمەتەکەی وەك پێشمەرگە لە (١٥)پازدە ساڵ کەمتر بێ دوای ئەوەی کە خزمەتەکەی دەگەیەنرێتە (١٥)ساڵ.

دووەم: شـەهید لەبـەرەی شـەڕو ئۆپراسـیۆنی سـەربازی مـاف و ئیمتیـازاتی بـەپێی یاسـاکانی وەزارەتـی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوەکان. پێدەدرێ.

سێیەم: بڕگـەی(یەکـەم)ی سـەرەوە ئـەو پێشمەرگەیە دەگرێتـەوە کـە بـەردەوام بووبـێ لـە خزمـەت بـەر لـە راپەڕینەکەی ١٩٩١/٣/٥تاکو رۆژی مردنی.

چـوارەم: ئەوانـەی کـە حوکمـەکانی ئـەم ماددەیـە دەیانگرێتـەوە دۆسـیەکانیان بـۆ وەزارەتـی کاروبـاری شەهیدان و ئەنفالکراوەکان وەك لایەنی پەیوەندیدار دەگوازرێتەوە .

ماددەی سی و پێنجەم:

یەکـەم: تـەواوی هـەموو مووچـە و دەرماڵـە و مافـەکان بـۆ ئـەو کەسـانە خـەرج دەکـرێ کـە دیلەکـە لـە مـاوەی دیلیەکەی بەخێوی دەکردن.

دووەم: ماوەی دیلیەکە بۆ هەموو مەبەستێك وەك خزمەتی کردەیی حیساب دەکرێ.

بەشی چوارەم
(حوکمە جیاجیاکان)

ماددەی سی و شەشەم:

خانەنشین کراو یان میراتگرانی لە مافەکانی خانەنشینی بێ بەش دەکرێن ئەگەر دەرکەوت خیانەتی کردووە یـاخود هاریکـاریی لەگـەڵ لایەنـە دوژمنـەکانی بزووتنـەوەی رزگـاریخوازی کوردسـتان و حکومـەتی هەرێمی کوردستان کردووە.

ماددەی سی و حەوتەم:

ئەگەر خانەنشین کراو بە فەرمانی فەرماندەیی گشتی هێزەکانی زیرەڤانی کوردستان گەرێنرایـەوە بۆ خزمەت، ئەوا پاداشتی خانەنشینی بۆ جاری دووەم پێ نادرێ.

ماددەی سی و هەشتەم:

ئەوەی کە خانەنشین دەکرێ و مافەکانی خانەنشینی بۆ خەرج دەکرێ بە پێی حوکمەکانی ئەم یاسایە نابێ مووچەیەکی فەرمی دیکە وەرگرێ.

ماددەی سی و نۆیەم:

هەر کەسێك لە پێش راپەرین چووبێتە پاڵ ریزەکانی شۆڕش تاکو ١٩٩١/٣/٥ و خزمەتەکەی لە (٣) ساڵ کەمتر نەبێ ، خانەنشین دەکرێ و خزمەتەکەی دەگەیەنرێتە (١٥) پازدە ساڵ بەم مەرجانەی خوارەوە:

یەکەم: هیچ مووچەیەکی فەرمی نەبێت.

دووەم: رۆژێك لە رۆژان لە دژی شۆڕش نەوەستا بێت.

سێیەم: ئەو ماوەیەی پێش راپەرین خزمەتی کردبێ بەبێ پچڕان.

چوارەم: لە کاتی بوونی بە پێشمەرگە (١٦) ساڵی لە تەمەنی تەواو کرد بێت.

ماددەی چلەم:

لە کاتی هەموار کردن و گۆڕانی سیستەمی مووچە، مووچەی خانەنشینکراو لەگەڵ مووچەی پێشمەرگەی بەردەوام لە خزمەت بە هەمان رێژە و پلە و پایە یەکسان دەکرێ.

ماددەی چل و یەکەم:

هەموو ئەو کارمەندانەی لە هێزەکانی پێشمەرگەی کوردستاندا کار دەکەن بە پێشمەرگە دادەنرێن بە پلە و پایە و ناونیشانی ئێستایان و هەموو مافێکی خانەنشینی پێشمەرگەیان دەکەوێ.

ماددەی چل و دووەم:

ماوەی خوێندن لە کۆلێج و پەیمانگاکان کە پێشمەرگە لە ئەنجامیدا بروانامەی وەرگرتووە بەنیسبەت ئەفسەران بە خزمەت بۆ مەبەستی تەنیا خانەنشینی حسێب دەکرێ.

ماددەی چل و سێیەم:

یەکەم: نابێ تەنازول لە مافەکانی خانەنشینی بۆ کەسێك یان لایەنێك بکرێت و هەر تەنازولێك لەو جۆرە بە پووچەل دادەنرێ.

دووەم: دەست بەسەر پاداشتی خانەنشینیدا ناگیرێت بە هۆی قەرزێك کەوتبێتە سەر خانشینکراو تەنیا لەم حاڵەتانەی خوارەوە نەبێ.

أ. نەفەقەی شەرعی.

ب ـ بۆ دانەوەی قەرزی خەزینەی هەرێم.

سێیەم: بە هەر هۆیەك بێت نابێ دەست بەسەر زیاتر لە ٢٥٪ ی مووچە یا پاداشتی خانەنشینیدا بگیرێت.

ماددەی چل و چوارەم:

فەرمانداری گشتی بۆی هەیە خزمەتی ئەفسەری پایەرز و تەکنیکی و پسپۆرەکان درێژبکاتەوە لە حاڵەتی پێویستدا کە بەرژەوەندیی گشتی دەخوازێ بەمەرجێك ماوەی درێژ کردنەوەکە لە دوو ساڵ تێپەڕنەکات.

ماددەی چل و پێنجەم:

ئەم یاسایە ئەو کەسە ناگرێتەوە کە بە شێوەیەکی یاسایی سەلمێنرا دەستی هەبووە لە دامودەزگا داپلۆسێنەرەکانی رژێمی لە ناوچوو و بەشداریی کردبێ لە تاوانەکانی رەشەکوژی و ئەنفال و کۆمەل کوژی (جینۆساید)ی گەلی کوردستان.

ماددەی چل و شەشەم:

پێشمەرگە (زێرەڤانی هەرێم) ئەوەی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەی گرێتەوە سوود لە هەموو ماف و ئیمتیازێکی هاوشانی لە کارمەندانی سوپای عیراقی وەردەگرێ کە یاسای خزمەت و خانەنشینی فیدراڵی کارپێکراو یا هەر یاسایێکی دیکەی فیدراڵی دەیانگرێتەوە.

ماددەی چل و حەوتەم:

نابێ چالاکی حزبی لە نێو ریزەکانی هێزەکانی پێشمەرگە بنوێنرێ.

ماددەی چل و هەشتەم:

حوکمەکانی ئەم یاسایە هاووڵاتیانی کوردستان لە دەرەوەی هەرێمیش دەگرێتەوە.

ماددەی چل و نۆیەم:

کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یا بڕیارێك ناکرێ گەر ناکۆك بێت لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە.

ماددەی پەنجایەم:

ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان بۆیان هەیە پێڕەو و رێنمایی پێویست هەر یەکە بەپێی تایبەتمەندیی خۆی بۆ ئاسانکاریی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربکات .

ماددەی پەنجاو یەکەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران ولایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی پەنجاو دووەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی دەرچوونیەوە کاری پێدەکەی و لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی کوردستان)دا بلاّودەکرێتەوە.

مسعود بارزانی

سەرۆکی هەرێمی کوردستان-عێراق

هەولێر

٢٧/بەفرانبار/ ٢٧٠٧ کوردی

١٧/کانوونی دووە م / ٢٠٠٨ زایینی

٩ /موحەڕەم/ ١٤٢٩ کۆچی

ـ هۆیه پێویستەکان ـ

لەبەر گرنگی رۆڵی پێشمەرگەی کوردستان لە بزووتنەوەی رزگاریخوازی گەلەکەمان و چەسپاندنی دەسکەوتەکان و پاراستنی حکومەتی هەرێمی کوردستان و بەشداری کاریگەریان لە بنیاتنانی و بۆ رێزلێنان لەو تێکۆشەرانەی کە رەمزی شۆڕش بوون و بەرامبەر بەوەش شایستەن ژیان و خۆش گوزەرانیان بۆ فەراهەم بکرێت و مافەکانیان دیار بکرێت و لەمەودوا رێزیان لێ بگیرێت و هێزی پێشمەرگەش وەك هێزێکی سەردەم و نوێ رۆڵی خۆی لە ئەنجامدانی ئەرك ببینێت لە پێناو پاراستنی هەرێمی کوردستان ، بۆیە ئەم یاسایە دەرچوێنرا.